

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๐

วันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

มีประเด็นพิจารณาวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

๒. ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตรารุ้ขึ้นโดยถูกต้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ บัญญัติว่า “การประชุมสภาผู้แทนราษฎรและการประชุมวุฒิสภาต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา จึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่ในกรณีการพิจารณาระเบียบวาระกระทู้ถามตามมาตรา ๑๕๖ และมาตรา ๑๕๗ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาจะกำหนดเรื่ององค์ประชุมไว้ในข้อบังคับเป็นอย่างอื่นก็ได้

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

สมาชิกคนหนึ่งย่อมมีเสียงหนึ่งในการออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา ต้องจัดให้มีการบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกดังกล่าวไว้ในที่ที่ประชาชนอาจเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกหรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดให้กระทำเป็นการลับ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้ และสมาชิกย่อมมีอิสระและไม่ถูกผูกพันโดยมติของพรรคการเมืองหรืออาณัติอื่นใด”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๓๕ ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดย

(๑) คณะรัฐมนตรี

(๒) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

(๓) ศาลหรือองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดองค์กรและกฎหมายที่ประธานศาลและประธานองค์กรนั้นเป็นผู้รักษาการ หรือ

(๔) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคนเข้าชื่อเสนอกฎหมายตามมาตรา ๑๖๓ ... ”

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กับคณะ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อนำเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ โดยที่ข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิก ฯ เสนอมานั้นถูกต้องตามเงื่อนไขตามที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ ได้กำหนดไว้หรือไม่ และในขณะนั้นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ได้เสนอมานี้ถูกต้องตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญและข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฯ กำหนด ไว้แล้ว จึงเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๒ บัญญัติไว้

สำหรับกระบวนการกฎหมายลงมติรับหลักการในวาระที่หนึ่งของที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากพยานหลักฐานปรากฏว่าขึ้นรับหลักการในวาระที่หนึ่ง นายสังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ ได้เสนอ ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกขณะนั้นมีอยู่ ๒๔๕ คน มาประชุม ๒๐๕ คน ลา ๔๐ คน ผลการลงมติในที่ประชุม มีผู้เห็นด้วย ๑๑๔ คน ไม่เห็นด้วย ๓๕ คน งดออกเสียง ๕ คน รวม ๑๕๕ คน การลงมติจึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ที่เสนอโดย นายวิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และคณะ ในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๑/๒๕๕๐ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในขณะนั้น ๒๔๕ คน ลงชื่อมาประชุม ๒๒๕ คน ลา ๒๔ คน ลงมติในที่ประชุม เห็นด้วย ๔๘ คน ไม่เห็นด้วย ๑ คน รวม ๔๙ คน เห็นว่าสมาชิกที่มาประชุมขณะลงมติในวาระที่ ๑ มีจำนวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงไม่เป็นองค์ประชุม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ร่างฯ ที่เสนอโดยนายวิริยะ จึงไม่ชอบ

ส่วนชั้นลงมติในวาระที่สองและวาระที่สามนั้น จากพยานหลักฐานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จำนวนสมาชิกที่มีอยู่ในขณะนั้น ๒๔๑ คน จำนวนผู้ลงชื่อมาประชุม ๑๕๖ คน ลา ๔๕ คน ผลการลงมติในวาระที่สอง มาตรา ๓ มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามผลการลงมติ มีผู้เห็นด้วย ๖๖ คน ไม่เห็นด้วย ๒๔ คน งดออกเสียง ๒ คน รวม ๙๒ คน สำหรับมาตรา ๔ มีผู้สงวนคำแปรญัตติขอให้ตัดความในมาตรา ๔ ออกทั้งมาตรา ผลการลงมติเห็นด้วย ๖๕ คน ไม่เห็นด้วย ๒๒ คน งดออกเสียง ๑ คน ไม่ลงคะแนน ๑ คน รวม ๘๙ คน จากนั้นได้มีการลงมติในวาระที่สาม มีผู้เห็นด้วยสมควรประกาศใช้เป็นกฎหมาย ๘๓ คน ไม่เห็นด้วย ๒๖ คน งดออกเสียง ๓ คน รวม ๑๑๒ คน เห็นว่า การลงมติในวาระที่สอง และที่สามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีสมาชิกที่มาประชุมขณะลงมติไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงไม่เป็นองค์ประชุมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง แม้จะมีผู้ลงชื่อมาประชุมเกินกว่ากึ่งหนึ่งแล้วก็ตาม แต่ขณะประชุมมีสมาชิกอยู่ในห้องประชุมไม่ถึงกึ่งหนึ่งจึงไม่ชอบ ตามรัฐธรรมนูญ

เมื่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีกระบวนการตราที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๖ แล้วกรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาประเด็นที่ ๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๖ วรรคหนึ่ง ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไปตามมาตรา ๑๕๔ วรรคสาม

นายสุรชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ